

He aha te kano ārai mate BCG?

Ka tukuna te kano ārai mate BCG ki tō pēpē hei werohanga. Ka āwhina te kano ārai mate BCG i te pūnaha ārai mate o tō pēpē ki te whawhai i ngā iroriki e pā mai ai te TB me te ārai i te pānga mai o ngā mate TB nui ki tō pēpē.

He KOREUTU te kano ārai mate BCG mō ngā pēpē e nui ake te mōrearea ki te mate TB.

Mēnā he pātai āu, e hiahia pārongo atu anō, tēnā whakapā ki a:

TE INGOA O TE RATONGA HAUORA TŪMATANUI:

WĀHI NOHO:

WAEA:

PAETUKUTUKU:

Mō ētahi atu pārongo:

www.moh.govt.nz/cd/tbcontrol
www.moh.govt.nz/immunisation

KANO ĀRAI MATE
BCG

NGĀ PĀRONGO
MĀ NGĀ MĀTUA

MŌ NGĀ PĒPĒ E MŌREAREA ANA KI TE
MATE KOHI (TB)

KANO ĀRAI MATE BCG

Me whiwahi i a wai i te kano ārai mate BCG?

Kāore e tukuna te kano ārai mate Bacille Calmette-Guérin (BCG) ki ngā pēpē katoa. Ka tukuna ki ngā pēpē e nui ake te mōrearea ki te mate TB.

He nui ake te mōrearea o tō pēpē ki te mate TB mēnā:

- e noho ana ia me tētahi tangata e pāngia ana e te mate TB, i pāngia rānei ki te TB i mua
- ko tētahi, ngā mātua e rua rānei nō Te Moana-nui-a-Kiwa
- he mātua, he mema rānei o te whare i noho mō te ono marama, neke atu rānei (i roto i ngā tau e rima kua hipa), i ngā whenua e nui te mōrearea ki te mate TB*
- ka noho mō te ono marama, neke atu rānei ki tētahi whenua mōrearea nui* (i ngā tau e rima tuatahi).

* HE MŌREAREA NUI NGĀ WHENUA KATOA ENGARI RAWA A

Ahitereiria, Ateria, Pehiamu, Kānata, Te Whenua o Taikarowākia, Tenemāka, Hinerangi, Wiwi, Tiamana, Kirihi, Hōrana, Tiorangi, Airangi, Ihairaira, Itāri, Rakapuō, Mārata, Monako, Aotearoa, Nōwei, Horowākia, Huitene, Huiterangi, Piratana Nui me Te Hononga o Amerika.

He aha te mate TB?

- He mate mau noa te mate TB. Tērā pea ka pupū ake te ngenge, te maremare, te kirikā, me te hāhā.
- Ko te tikanga ka pā te mate TB ki ngā pūkahukahu, engari ka taea anō te pā atu ki ētahi atu wāhanga o te tinana, tae noa ki ngā tākihi, ngā repe, ā, ki ngā roro i ētahi wā.

- Ka taea te mate TB te whakawhiti tangata ki te tangata mā te maremare me te tuhatuha.
- Ko te mate TB anō tētahi o ngā mate mau noa hei whakaatu waimeha. Kei waenga i te 300-400 ngā kēhi mate TB i Aotearoa ia tau.

Me pēhea taku tiaki i taku pēpē mai i te mate TB?

Ka taea te tuku awhikiri i tō pēpē ki te kano ārai mate Bacille Calmette-Guérin (BCG). Ka āwhina te kano ārai mate BCG i te pūnaha ārai mate o tō pēpē ki te whawhai i ngā iroriki e pupū ai te mate TB. Ka tukuna te kano ārai mate ki tō pēpē mā te werohanga.

He aha te wā pai mō taku pēpē ki te whiwahi i te kano ārai mate BCG?

- He pai ake mō tō pēpē ki te whiwahi i te kano ārai mate i ētahi rā mai i tōna whanaungatanga mai tae noa ki te 6 marama.
- Mēnā e pakeke atu tō pēpē i te 6 marama, ka whakamātauhia ia kia kitea mēnā kua pā te iroriki mate TB ki a ia. Kei ngā hua o te whakamātautau tērā e kitea mēnā ka whakaratoa te kano ārai mate ki tō pēpē.

Ka pēhea te whiwahi o taku pēpē ki te kano ārai mate?

Ka taea e koe te kōrero ki te Lead Maternity Carer (LMC), te tākuta, te tapuhi rānei ki te whakarite wā. Ka taea rānei te whakapā atu ki tō Ratonga Hauora Tūmatanui tūtata mai me te pātai atu ki te Nēhi BCG i tō rohe. Tirohia ngā āmiki i raro iho.

Ka aha i muri i te werohanga o taku pēpē?

He waimeha ngā tauhohenga ki ngā werohanga, engari he onge ngā raruraru nui wā roa. Ko te nuinga o ngā pēpē ka werohia ki te BCG ka pupū mai tētahi tauhohenga, ka pai haere i muri tonu mai me te pā mai o te mahu i roto i te toru marama.

- **Ngā wiki 1-6**, tērā pea ka pupū mai tētahi namunamu whero ki te wāhi i werohia. Ko te tika ka pai mai tēnei i roto i ētahi wiki.
- **Ngā wiki 6-12**, tērā pea ka huri te namunamu ki tētahi hakihaki. Ki te penei, me uwahi ki tētahi whāriki ārai kia uru ai te hau. Kua e whakamahia ngā tāpi whakapiri.
- Tae atu ki te toru marama pea te roa e pai ai te hakihaki, tērā pea ka pā mai tētahi mahu. He āhuatanga māori tēnei.

He pēhea te whai kiko o te werohanga?

Kāore e tino mōhiotia te whai kiko o te werohanga BCG ki te mate TB. Engari, ahakoa kāore e āraitia e te BCG te mate TB, e whakaaetia ana e tiaki ana te BCG i te whanaketanga o ngā āhuatanga nui o te mate TB ki te tamariki. Nā tēnei, e whakamahia haeretia ana te BCG i roto o Aotearoa mō ngā tamariki i raro i ngā tau e 5 hei whakaiti i te mōreareatanga o ngā mate nui o te TB i roto i ngā tamariki.

E hia te roa e mahi ana te werohanga?

Kāore i te tino mōhiotia te roa e tiakina ana i muri i te werohanga BCG. Engari, e whakaatu ana ngā whakamātauranga kāore he rerekētanga o te tiakitanga mai o te werohanga BCG i muri i ngā tau 15.